

У ст. 189 КК України не вказана така ознака насильства, як застосування при вимаганні насильства, що не є небезпечним для життя та здоров'я потерпілого, а тому в разі вчинення вимагання із застосуванням такого насильства чи підлягатимуть дії винних кваліфікації за сукупністю злочинів. На початку нагадаємо, що до насильства, що не є небезпечним для життя та здоров'я, відноситься спричинення легкого тілесного ушкодження, що не призвело до короткочасного розладу здоров'я або незначної втрати працездатності (ч.1 ст. 125 КК України), завдання фізичного болю (при нанесенні удару, побоїв (ч.1 ст. 126 КК України). Отже, у випадках застосування перерахованих видів насильства до потерпілих при вимаганні буде мати місце сукупність відповідної частини ст. 189 КК України і вказаних злочинів.

Слід наголосити, що погроза пошкодити чи знищити майно при вимаганні повністю охоплюється частиною другою, третьою або четвертою статті 189 КК України, крім випадків його знищення чи пошкодження шляхом підпалу, вибуху чи іншим загально небезпечним способом, яке за наявності до того підстав додатково кваліфікується за частиною другою статті 194 КК України.

Сингаєвська М. І., ад'юнкт кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ СУБ'ЄКТА ПІД ЧАС КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

Кримінальна відповідальність за злочини у сфері земельних відносин передбачена низкою статей Кримінального кодексу України – самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197-1), незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах (ст. 239-2); незаконна порубка лісу (ст. 246); умисне знищення або пошкодження території, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду (ст. 252); безгосподарське використання земель (ст. 254) та ін. Між тим, дії службових осіб при вчиненні злочинів пов'язаних з незаконним переходом

права власності на земельні ділянки як то пайового, лісового, водного фонду тощо до іншої фізичної особи кваліфікуються за іншими нормами Особливої частини КК України: зловживання владою або службовим становищем (ст. 364), службове підроблення (ст. 366), службова недбалість (ст. 367), прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368), зловживання впливом (ст. 369-2).

Згідно ст.ст. 13 та 14 Конституції України земля є об'єктом права власності Українського народу та основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Відповідно «земля», як об'єкт охорони держави, має надзвичайно важливе значення, хоча б тому, що кількість її не збільшується, а відкриття, в недалекому майбутньому, ринку землі, без належного врегулювання та налагодження схеми відповідальності за вчинені кримінальні правопорушення, може призвести до збільшення кількості злочинів у цій сфері та спричинення величезних збитків державним інтересам.

Важливим є той факт, що при вчинення злочинів у сфері земельних відносин суб'єкти цих правопорушень, зазвичай, є освіченими особами, спеціалістами в галузі права та в сфері земельного законодавства, а, відповідно, правильно та чітко виписаний склад злочину дозволить працівникам правозастосовних органів точно кваліфікувати дії осіб при вчиненні злочинів у цій сфері.

Суттєвим аспектом кваліфікації є правильне розуміння специфіки вчинення кримінальних правопорушень у цій сфері, їх тісне поєднання у різних складах злочинів, що на практиці створює певні складнощі у встановленні дій підозрюваних. Особливої уваги потребує визначення суб'єктів цих злочинів, а саме, чи віднесено до сфери управління тих чи інших осіб вчинення таких дій, а також виокремлення того, які саме дії потягнули за собою спричинення наслідків.

Для правильного визначення суб'єкта злочину, найперше, необхідно проаналізувати посадові інструкції, положення про відділи та управління, регламенти роботи ради, функціональні обов'язки всіх осіб, чії прізвища фігурують у технічних документаціях чи проектах відведення земельних ділянок, на державних актах, рішеннях про передачу земельних ділянок у

власність. Чітко розмежувати, який саме документ став підставою початку процедури виготовлення документів, ким, на підставі яких документів прийнято рішення, що стало підставою набуття права власності.

Загалом, суб'єкти вчинення злочинів у сфері земельних відносин можуть бути різними. Як свідчать відомості з Єдиного реєстру судових рішень, до відповідальності притягуються начальники та заступники відділів земельних ресурсів (Держкомземів або Держгеокадастрів), начальники та спеціалісти відділів Центрів державного земельного кадастру, землевпорядники сільських, селищних рад, голови адміністрацій та начальники відповідних установ, що погоджують документацію, розпоряджаючись земельними ділянками, звичайні фізичні особи, що здійснюють захоплення земельних ділянок із самовільним будівництвом і так само, щодо всіх цих осіб час від часу судами виносяться виправдувальні вироки.

Потрібно мати на увазі, що начальники відділів, управлінь Держкомземів або Держгеокадастрів завжди є тими особами, що здійснюють на ввіреній їм території розмежування земель державної та комунальної власності, регулювання земельних відносин, створення та ведення державного земельного кадастру. Згідно постанови Кабінету міністрів України від 17.11.2004 №1553 «Про затвердження Положення про Державний фонд документації із землеустрою» фонд формується на основі збирання, обробки, обліку матеріалів, отриманих у результаті проведення землеустрою незалежно від місця розташування земельних ділянок та форми власності на них, вся документація із землеустрою зберігається у відповідних відділах Держкомземів, картографічні матеріали Державного фонду надаються у користування на платній основі у вигляді експлікації земель, а саме цей документ відображає віднесення земель до тих чи інших видів використання.

Таким чином, саме ця посадова особа найперше повинна розглядатися в ракурсі суб'єкта злочину, коли мова йде про незаконну передачу тих чи інших земельних ділянок у власність фізичних осіб, які фактично є вигодонабувачами, в інтересах яких, за змовою або без такої вчиняється злочинне діяння.

Зустрічаються випадки, коли вчинення злочину інкримінується працівнику Центру Державного земельного

кадастру відповідальному за прийняття обмінного файлу. Сам «обмінний файл» – це цифровий набір, в якому закодовано відомості, що вказують на місцезнаходження земельної ділянки, власника, підстава набуття права власності, організацію, що його виготовила. При прийнятті обмінного файлу, всі названі відомості поміщаються до Кадастрової карти України. При цьому, слідчий мусить зауважити, що аерофотоплани із зйомкою місцевості, завантажувалися до системи не одночасно, а поступово, тому сам працівник, при відсутності аерофотозйомки, поміщав файл як чорний квадрат на білий фон, а відповідно не міг бачити, що земельна ділянка розташована у лісі, на березі річки, узбережжі тощо. На сьогоднішній день, ця функція передана державним реєстраторам і вони мають доступ до всіх відомостей, відповідно час вчинення злочину має також важливе значення для визначення суб'єкта злочину.

Шопіна Ю. О., аспірант кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МЕДИЧНОГО АБО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПРАЦІВНИКА ЗА ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ, ПОВ'ЯЗАНОГО З ВИКОНАННЯМ ПРОФЕСІЙНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ

Держава визнає право кожного громадянина України на охорону здоров'я і забезпечує його захист, адже охорона здоров'я – один з пріоритетних напрямів державної діяльності. Медичною і фармацевтичною діяльністю в Україні можуть займатися особи, які мають відповідну спеціальну освіту і відповідають єдиним кваліфікаційним вимогам.

Медична діяльність – це діяльність, спрямована на попередження хвороб, порятунок життя людини, позбавлення від страждань або їх полегшення, це одне з ключових понять медичного права, яке охоплює діяльність з надання людям (не тільки громадянам) медичної допомоги у відповідності з їх потребами. Медична діяльність з точки законодавства про охорону здоров'я – це професійна діяльність.

На сьогоднішній день неврегульованим на законодавчому рівні залишається питання встановлення ефективної системи